

Que les Normes de Castelló han tingut i tenen una àmplia presència social és un fet clarament demostrable. I això en les diferents esferes socials: en el món del llibre, en el sector de l'ensenyament, en qualsevol instància on l'escriptura s'utilitze com una via de comunicació

Presència social de les Normes de Castelló

Josep Lluís Doménech Zornoza

■ «Hem rebut de part d'escriptors i de publicacions valencianes la conformitat i l'adhesió al nostre punt de vista. Toca, per tant, portar a cap la convocatòria, reunir-se, exposar opinions, redactar les normes i fer-les públiques...»

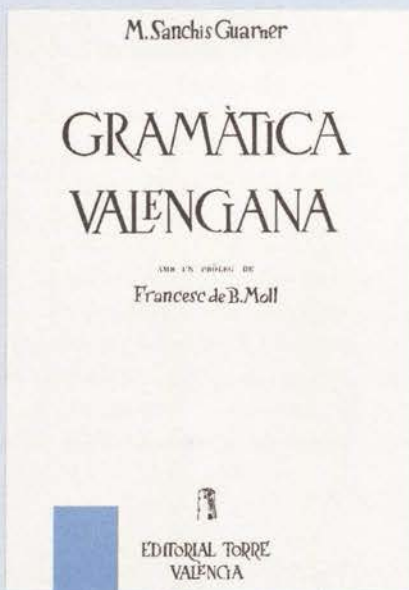
«L'ortografia valenciana. La nostra convocatòria». Taula, núm. 35 (Agost, 1930).

Que les Normes de Castelló, dites també del 32, han tingut i tenen una àmplia presència social és un fet clarament demostrable. I això en les diferents esferes socials: en el món del llibre, en el sector de l'ensenyament, en qualsevol instància on l'escriptura s'utilitze com una via de comunicació. Les bases ortogràfiques aprovades a Castelló el 21 de desembre de 1932 han acomplert clarament l'objectiu que marcaren les entitats i les persones que les promogueren. Pretenien acabar amb l'anarquia ortogràfica existent i el pas del temps s'ha encarregat de demostrar que l'intent va produir els efectes desitjats i, fins i tot, encara va produir unes altres conseqüències, també positives, que no es pretenien obertament. En repetides ocasions, la normativa consensuada pels patriarques valencians, valencianistes dels anys trenta, ha sigut un ara i ací, un punt de referència obligada, que ha evitat no poques malifetes lingüístiques. L'ara i ací que ha significat l'esmentada normativització en diverses èpoques ha fet que es tractara d'alguna cosa més que arqueologia, alguna cosa més que una relíquia del passat. El conjunt normatiu aprovat a Castelló ha sigut sempre un present que, a més a més, ha fet que es mirara el futur amb la seua presència orientadora. Un present com

l'actual ens obri a un paisatge ortogràfic on les Normes cobren força i apareixen per tot arreu. I apareixen com un model a seguir pel seu contingut i per la seua gestació. Pel seu contingut perquè ha evitat desgavells i fragmentacions que hagueren debilitat significativament la llengua mateixa. Per la seua gestació en tant

leg que havia d'originar una normativa unificadora. De qualsevol manera, l'acord de Castelló va significar un abans i un després. I això tan sols ocorre a un conjunt molt reduït de persones o a un nombre molt curt d'esdeveniments socials i polítics al llarg de la història. I així va passar, que acabava alguna cosa i en començava una altra. Es tracta, en definitiva, del final d'una etapa i el començament d'una altra de característiques significativament diferents a l'anterior. I tot i que es referia a la manera d'escriure, s'efectuaren canvis que anaven més lluny dels estrictament considerats com a ortogràfics.

És ben segur que, darrere de fer una ortografia uniforme, apareix un augment del sentiment de valencianisme, de sentir-se més segurs en qualsevol plantejament de caire sociocultural, cosa que significa un augment, més o menys significatiu, en allò que els psicòlegs vénen a anomenar

Portada de *Gramàtica Valenciana* de Manuel Sanchis Guarner

que van ser conseqüència d'un acord ample i important. I en eixe sentit són també exemplars per al poble valencià, poc amic, per tradició, d'adoptar postures consensuades socialment i políticament.

Necessitat i valor de les Normes

Com ha sigut indicat en algunes ocasions (Vila, A.: 1997; Pitarch, V.: 2002), els nostres predecessors detectaven la necessitat d'un codi lingüístic unificador, cosa que era sentida com a peremptòria, amb intensitat progressiva. Volien que l'usuari disposara d'un registre lingüístic codificat, unitari i funcional. A partir d'eixe punt de partida, propiciaren el dià-

autoestima i autoconcepte, cosa que s'ha transmés a qui hem utilitzat i utilitzem una normativa que suma i uneix. Es tracta d'una altra conseqüència de les bases ortogràfiques mateixes. I per això ha quedat clar el paper d'anella entre els escriptors que visqueren abans de la Guerra Civil i els que reprengueren el treball de l'escriptura posteriorment a l'enfrontament armat. Com també va ser palès el seu paper de servir com a enllaç per als usuaris de la llengua de les diverses èpoques. Podem imaginar la desfeta lingüística que s'haguera produït si no hagueren existit les Normes durant els

anys de la llarga dictadura franquista.

Unes Normes socials i democràtiques i, per tant, assumibles

Per a un lingüista no és gens difícil fer unes normes. Per a un grup de persones de pensament uniforme tampoc no significa una gran dificultat tècnica. Però, a banda que en realitat el producte resultant en aquests casos no seria veritablement una normativa generalitzable, sinó un exercici de creativitat, no serviria per a la col·lectivitat, ja que el conjunt social no les admetria com a vàlides. Això és el que ha ocorregut en alguns intents d'unes altres llengües. En el cas de les Normes del 32 no es pot dir que haja sigut un exemple d'eixe cas. Molt al contrari, van ser firmades com a normes de tothom, sense adjectius particularitzadors que identificara el conjunt ortogràfic aprovat amb una única persona o ens polític o cultural. És el millor que li va poder ocórrer al resultat de fer convergir les diverses opinions al voltant de la manera com calia escriure. En eixe sentit, com a normativa comunament acceptada, no és casualitat que la primera publicació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua dedicara les primeres pàgines a reproduir el document signat a Castelló.

No és tampoc casual que en la Llei de creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua apareguera una menció explícita, molt respectuosa, a les Normes de Castelló com a element a seguir en la producció escrita (Acadèmia Valenciana de la Llengua: 2002).

I és que, precisament, eixe ha sigut el principal mèrit de les Bases: ser conseqüència d'un acord que es feia per a resoldre diferències. La lògica i la història demostren que qualsevol intent de solucionar polèmiques que es base en la força o que es faça unilateralment i sense el necessari consens, sense el preceptiu diàleg, està abocat al fracàs en la totalitat dels casos i, a més a més, sols aconseguix una major divisió, un augment de la fragmentació i l'anarquia existent abans del seu naixement. Com hem intentat dir, en la redacció de l'acord de Castelló, per contra, es donaren els ingredients imprescindibles per a arribar a bon port. A més de tindre ben definits els objectius, existia una clara voluntat generalitzada, una àmplia participació i uns criteris científics i objectius que, en tot moment, orientaren el procés. Crec que és fer justícia i no és de ser molt pretensions afirmar que es tracta d'un acord que sorgeix del poble i que és per al poble. Té la característica de ser una resolució d'anada i tornada, que arreplega visions diferents, les organitza i les retorna als seus autèntics protagonistes: els usuaris. Es tracta, per tant, com ha apuntat algun autor (Saragossà, A.: 2002) d'una normativització amb vocació democràtica, de participació, resultat d'un procés interactiu, fruit del diàleg.

El fons conciliador de les Normes

Arribats a l'any 2003, la normativa de Castelló ens ha llegat alguna cosa més que el seu corpus ortogràfic. També ens ha arribat, i ens ha d'aplegar més encara, el seu esperit conciliador i de compromís col·lectiu. Perquè, efectivament, les característiques anteriorment apuntades i

que magnifiquen l'actitud conciliadora de principis dels anys trenta del segle XX són les desitjables en qualsevol intent de resposta col·lectiva que respecte els plantejaments de treball des d'una perspectiva autènticament democràtica. I això, en qualsevol dimensió, però també quan es parla de llengua. L'Administració pública, l'ensenyament, la producció editorial i qualsevol altra esfera que empre el valencià com a llengua en els seus escrits han de tindre en compte els criteris científics que envolten els treballs de redacció de les normes citades. I han

Els membres de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua amb Eduardo Zaplana

de tindre en compte l'esperit de concòrdia que es feia casar amb la científicitat. Tot això és, sens dubte, el que ha fet possible un ús i un ensenyament de la llengua escrita com cal. Cal pensar també, sense ànim d'exagerar, que quan alguna cosa va més enllà d'allò habitual, i és reconegut com a representant generalitzat de tots o la majoria del components d'una societat, ens trobem al davant d'un element emblemàtic que perdura al llarg del temps. Això ha esdevingut amb les Normes de Castelló, que posseeixen un significat que les identifica com un símbol sociocultural de gran importància. Un símbol, un emblema, una representació fidel dels interessos del poble valencià. Això mateix.

«Eixa és la nostra més gran satisfacció. Els escriptors i investigadors del País Valencià, les corporacions i publicacions més preparades de la nostra terra, amb un patriotisme que mai s'enaltirà prou, han arribat a l'acord transaccional que suposa el sistema que ací s'explana. Va sense dir que no hi ha cap vençut, puix les autoritats filològiques que sotafirmen mantenen els seus punts de vista científics, penyora viva de nous progressos. Però tots acaten les grafies aprovades...»

Extret de la introducció de les Bases per la unificació de l'ortografia valenciana signades a Castelló el 21 de desembre del 1932.

BIBLIOGRAFIA

- ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA (2002): *De les Normes de Castelló a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua*. Col·lecció Documents, 1. València: Acadèmia Valenciana de la Llengua.
- DOMÈNECH, J. L.; BUCHÓN, J. C. (1998): *Normes del 32, ara i ací*. València: Prens Ibèrica, S.A.
- PITARCH, V. (2002): «Les Normes Ortogràfiques de Castelló, símbol i projecte de modernitat al País Valencià». En Edicions Alliolli (2002). *Les Normes del 32, setanta anys després*. València: Edicions Alliolli.
- SARAGOSSÀ, A. (2002): «Les Normes Ortogràfiques de Castelló (1932) des d'una perspectiva històrica». En Edicions Alliolli (2002). *Les Normes del 32, setanta anys després*. València: Edicions Alliolli.
- VILA, A. (1997): *Les Normes del 32. Aportació Documental (Estudi al voltant de les Bases d'Ortografia Valenciana de 1932)*. València: Lo Rat Penat.